

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-01-10
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 2948-11

KLAGANDE

Preem AB, 556072-6977
Preemraff Göteborg
Box 48084
418 23 Göteborg

Ombud: Advokat LV
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Göteborg
403 40 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 8 juli 2011 i ärende nr 575-6928-2010, se bilaga 1

SAKEN

Åtgärder med anledning av förorenade sediment i avloppsdike inom raffinaderi-området på Preemraff Göteborg, Göteborgs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens föreläggande på sätt att redovisning enligt föreläggandet ska inlämnas till länsstyrelsen senast den 11 juni 2012.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.

Dok.Id 178302

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

BAKGRUND

Inom raffinaderiområdet på Preemraff Göteborg går ett avloppsdike som avleder såväl avloppsvatten från raffinaderiets reningsverk som dagvatten från områden uppströms raffinaderiområdet. Diket ingår i ett markavvattningsföretag. Genom miljödomstolens dom den 4 april 2006, mål nr M 217-05, regleras hur diket ska vara utformat för att säkerställa avledningen av vatten. Sedimenten i avloppsdiket är förorenade och sanering ska ske i enlighet med vad som anges i miljödomstolens domar från den 20 december 2004 och den 21 augusti 2008, mål nr M 49-01.

Efter att Preem AB genomfört åtgärder för att ge avloppsdiket den utformning som krävs ur avvattningssynpunkt (slutredovisat 2010-12-03), har prover tagna på kvarvarande sediment visat att halterna av föroreningar alltfjämt är höga. Med anledning härav beslutade Länsstyrelsen i Västra Götalands län den 8 juli 2011 att förelägga Preem AB att genomföra undersökningar enligt följande.

- Bolaget ska redovisa förutsättningarna för att sanera avloppsdiket på sträckan 8+00 till 10+00 enligt karta så att angivna åtgärds mål för olja uppnås (5 000 mg/kg TS).
- Bolaget ska lämna förslag på åtgärds mål som ska gälla för övriga föroreningar som påträffas inom det aktuella området och redovisa vilka saneringsåtgärder som kan krävas för att målen ska uppnås.

Redovisning av undersökningarna ska vara redovisade till länsstyrelsen senast den 30 oktober 2011.

YRKANDEN M.M.

Preem AB har överklagat länsstyrelsens beslut och i första hand yrkat att föreläggandet ska undanröjas. I andra hand har bolaget yrkat att tiden för fullgörande av föreläggandet ska förlängas med sex månader. Preem AB har anfört i huvudsak följande som grund för sina yrkanden. Utredningar av förutsättningar att vidta saneringsåtgärder i Syrhåla Markavvattningsföretag bör ske samordnat för dikets hela sträckning. Den varierade förekomst av föroreningar som kan antas finnas motiverar en samordnad hantering. Förutsättningarna för eventuella saneringsåtgärder beror av förhållandena uppströms. Det gäller såväl för möjliga åtgärder och tider för utförande av dessa som för ändamålen. Utan en samtidig bedömning av förhållandena uppströms blir föreskrivna utredningar bristfälliga och kan inte ge

förutsatta svar. Det kan vidare konstateras att den angivna tiden fram till utgången av oktober är alltför kort. Oberoende av om en samordnad hantering av diket gäller eller inte, åtgår i vart fall sex månader för att genomföra erforderliga provtagningar, analyser, utvärderingar och utarbetande av förslag till åtgärder.

MARK- OCH MILJÖDOMSTOLENS DOMSKÄL

Det har inte framkommit annat än att aktuell del av avloppsdiket alltfjämt innehåller förorenade sediment. Vi kan inte se att förelagda utredningar skulle vara obehövliga med anledning av föroreningsituationen uppströms. Hänsyn till återföroreningsrisker till följd av situationen uppströms får tas i samband med ett eventuellt föreläggande avseende saneringsåtgärder. Vi finner således att bolagets överklagande ska avslås.

Vi finner emellertid skäl att förlänga tiden för fullgörande av föreläggandet på sätt framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 31 januari 2012.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Stefan Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Nilsson, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Stenberg-Magnusson.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöskyddsenheten
Birgitta Alexandersson
031-60 52 53

Delgivningskvitto

BESLUT
2011-07-08

Diarienummer
575-6928-2010
Dossienummer
1480-1179

Sida
1(4)

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Preem AB
Preemraff Göteborg
Box 48084
418 23 Göteborg

Ink. 2011-08-15

Akt.....
Aktbil.....

Åtgärder med anledning av förorenade sediment i avloppsdike inom raffinaderiområdet på Preemraff Göteborg, Göteborgs kommun.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förelägger Preem AB, Preemraff Göteborg, org.nr 556072-6977, med stöd av 26 kap 9 § och 22 § miljöbalken att genomföra undersökningar med anledning av förorenade sediment i det s.k. avloppsdiket inom raffinaderiområdet enligt följande

- Bolaget ska redovisa förutsättningarna för att sanera avloppsdiket på sträckan 8+00 till 10+00 - sträckan framgår av karta som biläggs detta beslut - så att angivna åtgärds mål för olja uppnås (5000 mg/kg TS).
- Bolaget ska lämna förslag på åtgärds mål som ska gälla för övriga föroreningar som påträffats inom det aktuella området och redovisa vilka saneringsåtgärder som kan krävas för att målen ska uppnås.

Redovisning enligt ovan ska lämnas till Länsstyrelsen senast **2011-10-30**.

ÄRENDET

Bakgrund

Genom raffinaderiets område går ett avloppsdike som avleder dels avloppsvatten från raffinaderiets reningsverk som tillförs via en kanal, dels dagvattnet från områden uppströms raffinaderiområdet. Avloppsdiket mynnar via Lilla och Stora lagunen i Norra Arendalsviken och slutligen i Göta älvs mynningsområde. Diket ingår i ett markavvattningsföretag som bl.a. annat berör fastigheten Syrhåla 2:3 m.fl. fastigheter i området. Genom miljödomstolens dom 2006-04-04, mål nr M 217-05, regleras hur diket ska vara utformat för att säkerställa avledning av vatten från det aktuella området. Sedimenten i bl.a. avloppsdiket är förorenade och sanering ska ske i enlighet med det som anges i miljödomstolens domar 2004-12-20 och 2008-08-21, mål nr M 49-01.

Ärendets handläggning

Bolaget har genom anmälan som inkom till Länsstyrelsen 2010-04-15 redogjort för de åtgärder som planerades avseende det s.k. avloppsdiket. Länsstyrelsen har 2010-07-07 lämnat anvisningar om utförande av åtgärderna,

Exp 8/7-11

åtgärds mål, redovisning efter avslutade arbeten etc. Slutredovisning efter genomförda åtgärder på raffinaderiets område har lämnats av bolaget 2010-12-03.

Av redovisningen framgår att i samband med att arbetena genomfördes placerades uppgrävda massor i containrar för kontroll och senare omhändertagande av massorna hos Stena Recycling genom kompostering. Uppföljning av påverkan på recipienten har samtidigt skett genom utökad tillsyn och kontroll. Avsyrning av diket har skett av Jordbruksverket 2010-09-15. Av bolagets redovisning framgår också att det är höga till mycket höga halter av såväl organiska ämnen som metaller i de kvarvarande sedimenten.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Åtgärderna i avloppsdiket ska dels uppfylla kraven som gäller ur markavvattningssynpunkt enligt miljödomstolens dom 2006-04-04, mål nr M 217-05, dels ska kraven på och åtagandena om sanering av förorenade sediment inom raffinaderiområdet enligt miljödomstolens domar från 2004-12-20 och 2008-08-21, mål nr M 49-01 beaktas.

Av miljödomstolens dom från 2004-12-20, mål nr M 49-01, framgår att sedimenten i avloppskanal, avloppsdike och Lilla lagunen m.m. inom raffinaderiområdet är kraftigt förorenade och sanering ska prioriteras. Risken för återkontaminering av sedimenten och senare också behovet av samordning med åtgärder med anledning av markavvattningsföretaget "Syrhåla 2:3", som skulle vara genomfört senast vid utgången av år 2010, har gjort att åtgärderna i det här avseendet har utförts etappvis och vad gäller avloppsdiket först under år 2010. Sanering av förorenade sediment i den nedströms liggande Lilla lagunen ska enligt bolagets åtagande i mål nr 49-01 vara genomfört under 2011.

Bolaget har under år 2005 tagit fram ett förslag till efterbehandling av förorenade sediment inom raffinaderiområdet (Golder Associates), där det anges att halterna av olja i kvarvarande sediment bör understiga 5000 mg/kg TS för att målsättningen med saneringen ska kunna uppnås, vilket också har varit en utgångspunkt vid genomförande av åtgärder. Sanering av avloppskanalen mellan reningsverket och avloppsdiket skedde år 2007 efter anmälan till Länsstyrelsen och av slutredovisningen framgår att ca 90 ton förorenade sediment avlägsnades och halterna av olja i kvarvarande sediment i avloppskanalen varierar mellan 64 och 2700 mg/kg TS.

När det gäller åtgärder i det s.k. avloppsdiket som genomförts under år 2010 gör Länsstyrelsen följande bedömning. Av den miljötekniska undersökningen som gjordes av diket och dikessedimenten före genomförande av åtgärderna (Hifab 2009-06-29) och som redovisades först i slutredovisningen, framgår att det finns höga halter av föroreningar främst i de ytliga 50 cm slamliknande sedimenten och mest i de södra delarna av området. Föroreningarna utgörs av petroleumprodukter, PAH och metaller. Höga halter av

krom förekommer även i sediment uppströms raffinaderiets verksamhet. Underliggande mera ursprunglig lera har befunnits relativt ren.

Efter genomförande av åtgärderna har diket fått den utformning som krävs ur avvattningssynpunkt. Det framgår inte närmare av slutredovisningen hur mycket massor eller vilken typ av massor som grävts bort, men det kan antas att det huvudsakligen är de ytliga lösa sedimenten som grävts bort helt eller delvis längs med diket. Efter genomförda arbeten har ett begränsat antal prov tagits på kvarvarande sediment och resultaten visar att halterna av föroreningar är fortsatt höga – i vissa fall högre – även efter genomförda åtgärder. Oljeindex varierar mellan 12 000 och 35 000 mg/kg TS och flera metaller överstiger på ett påtagligt sätt de generella riktvärdena för mindre känslig markanvändning.

Med tanke på de höga halterna av föroreningar i kvarvarande sediment i avloppsdiket och återstående saneringsåtgärder som planeras i Lilla lagunen nedströms, bedömer Länsstyrelsen att ytterligare åtgärder kan vara befogade i avloppsdiket. Bolaget bör därför nu dels redovisa förutsättningarna för att sanera avloppsdiket så att angivna åtgärds mål för olja uppnås, dels föreslå åtgärds mål som bör gälla för övriga föroreningar som påträffats inom det aktuella området och med vilka saneringsåtgärder målen ska nås. En sådan redovisning ska klargöra behovet av eventuella ytterligare undersökningar som behövs samt tekniska och ekonomiska förutsättningar för genomförande av ytterligare åtgärder i avloppsdiket. Åtgärderna ska beakta vad som gäller enligt miljödomstolens dom från 2006-04-04, mål nr M 217-05, beträffande utformningen av diket.

Bolaget har lämnat in en anmälan om sanering av förorenade sediment i Lilla lagunen 2011-06-20. Åtgärder i Lilla lagunen bör avvaktas till dess det är klarlagt vilka ytterligare åtgärder som kan bli aktuella i avloppsdiket uppströms på raffinaderiområdet. Eventuellt kan tiden för genomförande enligt bolagets åtagande när det gäller Lilla lagunen i mål nr M49-01 behöva förlängas.

Det har i samband med handläggningen av ärendet framkommit att det finns föroreningar i delar av diket uppströms raffinaderiet, det s.k. Volvodiket (östlig del av diket). Det diket, som idag utgör reserv för avledning av dagvatten från bl.a. Volvo Personvagnar AB:s område norr om Torslandavägen, är ganska igenvuxet och behöver enligt uppgift rensas för att få avsedd funktion. Behovet av saneringsåtgärder i det s.k. Volvodiket kommer att utredas i särskild ordning, men förhållandena där bedöms i nuläget inte påverka förutsättningarna att vidta ytterligare saneringsåtgärder nedströms på raffinaderiområdet.

UPPLYSNINGAR

Detta beslut kan överklagas till mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt, se bilaga Formulär O22.

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit miljöskyddshandläggare Urban Lindqvist, beslutande, och miljöskyddshandläggare Birgitta Alexandersson, föredragande.

Urban Lindqvist

Birgitta Alexandersson

Bilaga

Karta över vattendrag inom Preemraffs fastighet
Besvärshänvisning Formulär O22

Kopia till

Miljöförvaltningen, Göteborgs kommun
Expeditionen

Vattendrag inom Preemraffs fastighet

Hur man överklagar - dom i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast.

Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.